

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny felvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

Folyó 2dik félévi (július-decemberi) teljes számú példányokkaszolgálhat még a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezés; erdélyi követválasztások; a czepléd-kecskeméti vasutgy; Soprony, Baranya és Ung megyék évnegyedes közgyűlései; székesmegyei főispán-iktatás; Turóc megye rendkívüli közgyűlése; erdélyi ügyek; budapesti napló.)

Ausztria. (Baleset Prágában; első hollandi hajó a Dunafolyamon)

Amerika. (Matamorasi tudósítások; zendülések a mexicói köztársaság tartományban)

Anglia. (Az aug. 3ki dublini repealgyűlés és O'Connell; az aug. 6ki alsóházi ülés.)

Franciaország. (A kamrák állítólagos megnyitása; követválasztások; törvényszék Henry ügyében; földrengés.)

Dánia. (A schleswig-holsteini örököségi kérdés.)

Oroszország. (Sz. pétervári hírek.)

Törökország. (Mehemed Ali Sztambulban; nyugtalanság; Wogorides simosi hg veszedelme.)

Egyéb hírek.

Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Őcs. s ap. kir. Fölsége Bussich Ferencz varasdi k. sómázsamester — tekintetbe vévén több mint 40 évi hű szolgálattól — nyugalmazni legkegy. méltóztatott.

A nm. magy. kir. udv. Kamra a zsuppanyei másod-áruvizsgálói állomásra Vinkovich Rókuszt ó-orsovai raktárnokot; az újon leéltetett abatonai utlevélvizsgálóságra Augustinovich József möltingi helybeli felügyázót alkalmazá.

Sz. Udvarhely város aug. 8án Bodroki György főbíró, és Szeles Károlyt főjegyzőt, ugyanakkor Vizakna városa Fogarasi János királybíró és Szász János tanácsost; végre Abrudbánya város Szabó Istvánt és Fúzi Samut választák meg országgyűlési követekké. (Erd. lapok).

A czepléd-kecskeméti vasut eszméje irányczikkül e lapok f. eszt. első számában pendített legelőször meg Gubody Sándor n.körösi közbirtokos tb.'s nagytekintélyű mérnök ur által *) hol ezen szárnyvonálnak Szeged Temesvár felé egész Brassóig vitele 's a Pestől Szolnokig megkezdett ágnak különféle irányokban országserzte vezetendő hálózatát alakítandása rövid vázlatban terjeszték elő a szerint, a mint ez Kecskemét 's N.-Körösnek, Czepléd-től Kecskemétiig saját erejükből létesítendő vasutengedély végett egyesült 's a nm. m. k. helytartótanácsra intézett folyamodványához zárt térkép tanúsítja. Az egyesült két hatalmas város küldöttsége mind főhg-nádorunk ó fenségénél, mind Széchenyi Ist. gr. ó excejánál mint a közlekedési központi bizottság elnökénél személyesen is megfordulván eszedezleg, a felsőbb engedély csakugyan megadatott. Mi tudomására jutván a középponti vasut-igazgatóságnak, Zichy Ferencz gr. igazgató ur is mindent elkövetett, hogy e két nagy testület szárnyvonallal köttessék a derék uthoz. Az engedéllyel bíró két város megkeresére t. i. vasutigazgató gróf e végett közremunkálásul megkererte Pest megye nagyérd. első alisp.ját Szentkirályi Móricz urat; ez ügyben az első értekezés Czepléden tartott 's az később hivatalos tanácskozáni alakban Kecskeméten folytatott. Ekkor Czepléd azon kérelemmel fordult a vasutigazgató grófnak, hogy a vasuti állomás Berceztől Czeplédre mint szárnyvonali (osztályos) pályafőre tétetnék által, mit a tisztelt igazgató gróf azon feltét alatt megígért, ha Czepléd is osztályos lesz a N.Körös 's Kecskemét által elvállalt kötelezettségekben. Czepléd örömet hajlott erre, de mivel Czepléd mint vallásalapi birtok illyesmit helytartótan. engedelem nélkül nem tehet, errenézve vasut-igazgató gróftól közbenjáróul kérte meg, mit a gróf el is vállalt 's így most a nm. helytartótanácsból függ ez ügy iránti határozás: vajjon t. i. Czepléd a vasuti állomásnak Berceztől oda vitele végett járulhat é résziről a N.Körös és Kecskemét által elfogadott kötelezettségek elvállalásához? — Alig történt meg ezekre nézve a megállapodás, már is közönségesen azt besbesgetik Czepléd, N.Körös 's Kecskeméten, hogy vasutigazgató gróf Czepléd-től Tápió-szele, Jászberény, Jászapáti 's innen Eger és Miskolcz felé irányozza lépteit, hogy e városokat 's tájakat a vasuthoz csatolja: — így fog ez haladni Kassa felé Duklaig 's az északi vasutig. — Debreczen, N.Várad felé Kolosvárig 's innen Bukovinaig és Erdélyben keresztül Brassóig, Debreczentől pedig N.Károly, Szatmár-felé is, Szeged-től Arad 's Eszék-felé ágazva 's a flumeivel összeforradva, míg a testvér két hazát egyetemes vasuti háló reczézendi 's minden irányban összeköztendi a külfölddel.

E vasut-társulat megbizottai résziről 1846ki aug. 17én tartott gyűlés jegyzőkönyve köv. Jelen voltak a magy. központi vasut-társaság résziről m. ifj. Zichy Ferencz gr.

*) I. A két hazát összecsatlandó derék vasut ügyében' czimű irányczikket 1846ki Jelenkor 1ső számában.

ur, cs. k. kam., sz. István ap. kir. rend. vitéze, a mélt. m. kir. kancellária előadója, mint a magyar központi vasut-társaság meghatalmazott igazgatója 's a mélt. gróf által e gyűlésre különösen megkért t. Szentkirályi Móricz t. Pest megye első alispánja és Simon Florent a magyar központi vasut-társaság ügyvédje; sz. Kecskemét város résziről Bódogh Antal főbíró, Csányi János tanácsnok, Kovács Gergely és Fejes János hites ügyész v. polgárok; sz. Nagy-Körös város résziről Varga János főbíró, 's Patay Sámuel, Bakos Ambrus és 's Sebestyén Ferencz tanácsnokok, Tanárky Gedeon az irt város főjegyzője, Sánta Lajos v. polgárság szószólója, Szűcs Pál v. polgár és Gubody Sándor mérnök. —

1) T. Szentkirályi Móricz ur az elnökségre a gyűlekezet által megkérve, szíves volt e gyűlésen az elnökséget elfogadni 's a gyűlést azonnal megnyitottak nyilvánítani. —

2) Szükségesnek találtván, hogy az egyezkedésre öszszegyűlt megbizott urak megállapodásai jegyzőkönyvbe foglaltassanak, a jegyzőkönyvitelre Simon Florent ur kéretett meg, ki is azt elvállalni szíves volt.

3) Az elnökség által egy a nagykörösi közbirtokosság résziről hozzábenyújtott nyilatkozat bemutatván, a gyűlést alkotó tagok megbízata igazolásának kérdése merült föl. Sz. Kecskemét és Nagy-Körös város főlebb nevezett megbizottai résziről előterjesztve, miként azon részvényes társulat alapító aláírójiknek nevében a czepléd-kecskeméti 's illetőleg az aradi vasutvonal építésére a nm. magy. kir. helyt. tanácshoz folyamodás intéztetett 's kik részére az imént tisztelt főkörmányszéktől az előleges munkálatokra az engedély megadatott, a nyert engedélyt, minden abban foglalt jogokkal és kedvezvényekkel sz. Kecskemét és Nagy-Körös város közönségeinek 's illetőleg képviselőinek engedte és adta által, 's az imént nevezett városokra ruházta; e városok közönségei pedig a főlebb megnevezett urakat küldék ki kebelükből és hatalmazák meg a végre, hogy a birtokukba jutott helytartósági k. engedély nyomán a kérdésben forgó vasutépítés iránt m. ifj. gr. Zichy Ferencz urral, mint a magyar központi vasut-társaságnak e végre is különösen meghatalmazott igazgatójával határozólag és kötelezőleg egyezkedjenek. Ennek folytán sz. Kecskemét város küldöttei és megbizottai előmutatták az imént nevezett város tanácsai jegyzőkönyvének 1846dik évi július 28dikárul szóló kivonatát, 's ennek nyomán sz. Kecskemét város hitesei pecsété alatt kelt 's 1846ik évi augusztus 11dik napjárul szóló megbízólevelét; sz. Nagy-Körös városi küldöttség résziről pedig az terjesztett elő: miként az idő rövidsége miatt azon gyűlés jegyzőkönyve, mellyből megbizatasuk eredett, a jegyző urnak épen ez ügyben szükségelt eltávoztá következtében nem készíthetett el, és így az e megbizatasat tanusitandó hiteles oklevél legközelebb pótolatni megajánlatott.

Mi egyebiránt a közbirtokosság résziről benyújtott olvasó nyilatkozatot illeti, melly a gyűlekezet színe előtt egész terjedelmében fölolvastott 's mellyre egy résziről a városi küldöttek ellenővő nyilatkozatukat szinte irásban megtehetni magoknak kifejezve főtartották, — más résziről a gyűlésben jelen volt Gubody Sándor ur, mint szinte egy közbirtokos, azon törvényes észrevételt tette, hogy a kérdéses olvasó nyilatkozat az egész nagykörösi közbirtokosság nevében szól, de senki által aláírva nines 's különben ó, mint szinte egyik közbirtokos, arról mit sem tud: arra nézve ó mltsága Zichy Ferencz gr. ur megbizójik résziről és nevében azon ohajtást fejezte ki, hogy itt, hol a részvényes társulat megbizottai a magyar központi vasut-társaság irányában bizonyos föltételeket tenni és elvállalni készűlnek, hol tehát egy résziről a nm. m. helytartóság engedélyvel ellátott társulat, más résziről a magyar központi vasut-társaság egyezkedik a kérdésben forgó vasutépítés iránt, de különben is azon részvényes társaságnak, mellyet ezuttal jelen egyezkedő gyűlekezetben képvisel, a nm. m. kir. helyt. tanácssal kötött szerződése erejénél fogva e tervezett főkvonal-főlépítéshez már ugy is teljes és törvényes joga van, 's itt csak némely a társulat résziről szándékolt kedvezvények megajánlása 's föltételek elfogadása teszi az egyezkedés fő tárgyát, — a közbirtokossági viszonyok és kérdések méltán elmellőzethetnének; a gyűlekezet ez előterjesztésben megnyugodott 's e közös megállapodás elnökileg is kijelentett azon hozzátétellel, hogy a kölcsönös óvások és jogfőtartások az érdekllett felek

közt az illető helyeken ugy is illetékesebben fognak eszközöltethetni. —

4) Az elnökség résziről az illető városok küldöttei fölszólítottván arra, hogy az egyezkedési pontokat és föltételeket, mellyek mellett a magyar központi vasut-társaság irányában ajánlataikat és kedvezvényeiket megtenni szándékoznak, előterjeszteni szíveskedjenek; — a küldött urak résziről előadott, miként megbizójik u. m. sz. Kecskemét és N.Körös város közönségei a teendő föltételek és kedvezvények iránt magok közt már teljesen megegyezvén, e föltételeket és pontokat ók különösen a n.körösi tervezet után sz. Kecskemét város közönsége által már megbízotva és teljesen kidolgozva magukkal elhozák. — E javaslat egész terjedelmében és pontonkint tárgyalás alá vétetvén, azok kölcsönös megvitatása után következő pontokban lett a közös megállapodás:

1ső pont. A kérdésben forgó főkvonal, melly sz. Kecskemét város szelétől a magyar központi vasutvonalig lesz vezetendő, 1848dik évi december 31keig elkészülendő lesz gőzerőre alkalmazva. Ennek a mondott időre leendő elkészítésére magát a magyar központi vasut-társaság kötelezi.

2ik pont. Azon hivatalokra és szolgálatokra, mellyek a vasut körül 's a pályaudvaroknál föllállítandók lesznek, helybeli születésűek, figyelmeztve különösen azokra, kik az illető tanácsok által ajánlatnáknak, fognak, ha különben alkalmatosaknak tapasztaltatnak, kinevezeteni. E kinevezéseknél a német nyelv nem tudása akadályul nem lehet. A kinevezések nemcsak az első alkalmazásnál fognak ékint megtörténni, hanem minden ezentul támadandó ürességnél is, olly megjegyzéssel mindazáltal, hogy az illető városok tanácsai, mellyeknek minden illy üresség bejelenteni fog, a bejelentés után számitandó 8 nap alatt ajánlataikat, az ajánlasi jognak a kérdésben forgó esetre különben leendő elvesztési terhe alatt megtenni kötelesek legyenek. E megállapodás folytán Gubody Sándor ur, mélt. Zichy Ferencz gr. ur által osztályos mérnöknek azonnal ki is nevezetett.

3ik pont. A vonalban előforduló minden munkákra nézve, mellyeket a társaság nem közvetlen kezelése mellett szándékozik eszközöltetni, abban lett a közös megállapodás: hogy minden illyen munkák az illető tanácsokkal előleg közzöltetni fognak, és ha a tanácsok községekkel az ekép közlendő munkákat a szinte közlendő árszabályok mellett elvállalni készűlnek, a társaság köteles leendő munkákat a verseny és árverés minden további megkisértése nélkül 's annak teljes kizárásával az ajánlkozó tanácsnak 's illetőleg községeknek eszközés végett kiadni. Ez ajánlatokat az illető városok tanácsai a főlhívás után számitandó 14 nap alatt megtenni kötelezetnek, minthogy különben e határ eltelte után a társaság szabad rendelkezése teljesen föléled. Magában értetik egyebiránt, hogy az illető városok tanácsainak ajánlatai mellett eszközzendő munkálatokat az általok bejelentett vállalkozók a társaság által kiszabandó időre az illető közönség jótállása mellett elkészíteni 's teljesen befejezni kötelesek lesznek, a munka minőségét tárgyzó föllygelési jog a társaságot illetvén.

4ik pont. A kérdésben forgó főkvonalon az ügykezelési nyelv kizárólag magyar lesz, a középhivatall 's igazgatósággal leendő öszszeköttetésre nézve azonban e rendszabály ki nem terjesztetik.

5ik pont. A pályavonalon szükségelt földterületeknek, az egész vonal mentiben kettős nyomra számitva, nemkülönben az órházakhoz és pályaudvarokhoz megkivántató térségeknek az ezen kisajátítandó földterületen találtató mindennemű beruházásokkal együtt leendő kisajátitása az illető közönségek által fog saját költségükön eszközöltetni 's az akép kisajátított földterületeket az illető városok közönségei saját határaikban 1847dik évi február utolsó napjaig ingyen adni kötelezetnek; az egyezkedő közönségek kívánsága következtében megajánlatott a központi vasut-társaság résziről, hogy az előleges munkálatok és tervek az illető közönségekkel a munka megkezdés előtt közzöltetni fognak, olly végre, hogy az ór- és indházak építésére szükséges területek mennyisége iránt észrevételeiket megtehessek.

6ik pont. Az illető közönségek a vaspályához ekép ingyenadott földterületekre nézve tulajdon jogukat kifejezve főtartván, azon esetre, ha a vaspálya megszünnék, az ekkép általadott földterületek az illető közönségek rendelkezése alá visszakerülnek 's birtokaiba visszamennek.

M. L. több év előtt meghalálozott szolgabíró nemadván a' reá bizott pénzek felől számadást, ennek vagyona nem létében önként határozta el a' Rendek, hogy a' hiányt ok mint szavatosak, a' nemesi pénztárból fedezzék. —

Aprilisi évnegyedes közgyűlésből a' lólopás mimódoni akadályoztatásának kidolgozására megbizott választvány javaslata folytán elhatározatott: hogy a' lovak sörényük alatt a' helység bélyegével jegyeztessenek meg, ha son cselekvésre 's keblükben e' megye jegyével bélyegezeten talált lovak átküldésére a' szomszéd megyék szólittasának fel. Urbéri szőlőt bíró nemesek ettől fizetendő adó alól azért mentettek megyeileg föl, mivel csak az urbéri telkektől 's házkától rendeltek az urbéri illetőségen lakó nemes megadóztatni. — Hajmási 's dinnyeberki 100 szavazó egyedet magában foglaló jobbágytelki 3 nemes család, melly eddig adót fizetett, aprilisi közgyűlésben tisztviselési pörbe fogatni rendeltetett, mivel a' folyó évi adófizetést megtagadta: e' gyűlés alatt jelentetett, hogy az adót per nélkül is fizetik.

Meghalálozván június hónapban Baranyának érdemteljes főorvosa 's egyik birtokosa, Czirer Antal tb. Herman János másod orvos adta be az orvosi körvizsgálatról a' jelentést; ebből jöve tudomásra, hogy bujasenyben az adózók közül igen sokan sinylettek 's dühös ebek által sokan marattak meg. Ez alkalommal egy ellenzéki sz. bíró a' kutyák szerfeletti elszaporodtának akadályoztatása végett ezeket is adó alá vettetni 's ezzel a' szegény szorgalmas adózó terhét könnyíttetni indítványozta: mi másik oldal által nem fogadtatott el. — A' gazdasági választvány jelentése szerint jövő 1847. eszt. a' katonai lóadagok 14 's 15 kr. e. p. 's így olcsóbban fognak szállíttatni árlejítés következtében, mint folyó évben, a' megyei hajduk ruházata is árlejítés következtében hönkelmékből fog olcsón előállíttatni 's ezzel a' házi pénztár nevezetes összeget meggazdálkodni; a' naponként dráguló 's a' katonaság számára valamint megyei házi szükségre megkívántató fának öle 5 ft. e. p. fog az illető helyekre beszállíttatni: mivel ezt az adózó eddig ingyen szállította, 's némely helyeken a' mostani árnál drágábban vétetett a' fa, ezen árlejítés következtében pedig a' vállalkozó szállítja be, ekép az adózó nép több napi ingyen fuvarozástól menekült meg. — Nagy Ferdin. iskolai czimlap folyóiratot ohajtván megindítani Pécsen, kérte a' megyét: hogy mivel megyei fölterjesztés következtében még eddig sem érkezett meg az engedély, sziveskednék ismét közbejárulni; a' folyamodó türelemre utasított. A' pécsvárad uradalom hajduja megfosztván 's botozván bizonyos jobbágyot, mivel ez két nyomorult lovai által vont gyenge kocsijára 18 darab tűzfánál többet szakmányba viendőül fölraáni nem akart, 's az ezen fölül levőt kocsijáról lehányta, — e' miatt a' jobbágytiszti pártfogás rendeltetett. — Teljesítettvén a' nemesi joggal bíró 's a' megye keblében szólókat bíró pécsvárosi tanácsnokok és számvevő javainak eddig gátolt összeírása 's zár alá vétele: erről a' helytartó tanács értesíttetni fog. — Törvényszékeink szeptemberi, közgyűlésünk novemberi hónapban lesznek.

Megyének gyűlése folyama alatt mindennap délután egyleti gyűlések tartattak. Julius 27én m. Czindery László főispán ur elnökle alatt 's Batthyány Kázmér gr. urnak, a' vukovár-flumei vasuti társaság elnökének jelenlétében igen népes közgyűlést tartott a' pécs-mohácsi vasuti társaság: és azon okbul, mivel már a' június 30ki közgyűlésben a' sopronyi és flumei vasut-társasággal elvileg az összekapcsolás megállapíttatott, most a' flumei tökéletes csatlakozásra fölshóllíttatni határozatott 's mindezen határozat mind a' levél július 29kén hitelesíttetvén, a' lelkes elnök grófnak kézbesíttetett. Hyeronimy Otto kir. mérnök ur választván igazgató mérnöknek, a' lejtmerések Pécs és Mohács közt elkezdettek. Ezen gyűlésben fölolvastott jegyzőkönyvekből értesült a' népes gyűlés, hogy az előmunkálatokra a' kért engedély megadatott. Hivatkozás törtévévén a' január 22ki alakuló gyűlés jegyzőkönyvére, *) ebből értesült a' gyűlés, f. e. sept. 1re az előleges költségek fődözésére aláirt 3000 ft. e. p. befizettetni kívántatik, hogy a' vonalépítési költség 600 ezer ft. e. p. vétetett föl 's alapul vétetvén Pécs és Mohács közt mostani közlekedés, 421,500 mázsának szállítási öszlete, következő számítás tünik ki, az eddigi 12 kr. e. p. díjhelyek mázsájánál 8 kr. e. p. számítván, lenne 421,500 mázsától: 56,200 ft. e. p. jövedelem; levonván ebből a' 600 ezer ft. e. p. részvénynek 5% 30,000 ft. 's kezelési 23,409 ft. évi költséget, vagyis öszvesen 53,400 ft. e. p., maradna tartaléktökének 2800 ft. e. p. ezen jegyzőkönyv szerint tervezetett idővel Pécsről, különös figyelemmel a' magyar tengerpartra nézve, t. Somogy vgyén által az ádriai ten-

*) Ezt jövő számunk adandja, minthogy most a' czepléd-kecskeméti vasut iránti szerződvényt közöljük. 3 év előtt, midőn e' lapban pendített legelőször meg a' pécsi vasut eszméje, nemesak megmosolygott de kikaczagott bennünket a' Pesti Hirlap — 's ime az eszme még is valósulni kezd! S z e r k.

gerig 's Budapestig egy fővonal; Somogy megyéből pedig Nagy-Kanizsáig mellékvonal vezetetni: a' kisajátítandó földek díj nélkül reménylétvén a' földesuradalmak nagylelkűségéből megnyeretni, ezekért misem vettetett ki. Ha ezen pécs-mohácsi vonal 1200,000 ft. e. p. kerülne, 2 1/2 % osztlak esnek egy 100 flos részvényre, 's a' társaság számításánál fogva még évi 2800 ft. e. p. tartaléktökéül is maradna. Batthyány Kázmér gr. ur elnökle alatt tartott a' Pécs-vidéki Iparvédegyleti osztály is közgyűlést; szintannak elnökle alatt a' baranyai gazdasági fiók-egyesület is kormányzó választottsági gyűlést, mellyen többek adakozása, különösen gróf Batthyány Iván évi 60 ft. e. p. ajánlata paraszt-gazdák jutalmaztatására fordítandó, köszönettel fogadtatott; a' baranyai fiók a' gréci septemberi kiállításra 10 baranyal nevezetesb szőlőhegy külön évi fehér 's vörös borok példányait küldi a' magyar gazdasági egyesület fölshóllítására.

Takarékpénztárunkban 1845. eszt. majus 2ától december végeig volt a' bevétel: 73,298 ft. 40 kr. kiadás: 71,931 ft. 15 kr. maradt készpénz 1846. eszt.: 1,367 ft. 25 kr. e. p. 1846. eszt. január 1től július végeig bevétel a' múlt évi maradvánnyal együtt: 64,528 ft. 56 kr. kiadás: 61,319 ft. 4 kr. e. p. és így az öszves pénzforgalom a' pénztárban augusztus hónapra maradt készpénzzel együtt: 136,460 ft. 1 kr. ezüst pénzben megy.

Nyomdánkban lithographiai intézet is állíttatott; itten galvano-plastikai minták (Matrizen) és betük is öntetnek, az itt öntött betűkkel nyomtatott a' magyar orvosok 's természetvizsgálók pécsi VI. nagygyűlésének jegyzőkönyve; — most nyomatik Roskoványi egri kanonok ur 150 ivnyi munkája; legközelebb pedig kijöttek a' sajtó alól: „Pécsi egyházi töredékek“ 1842. — 1843. eszt.

Vasgyárunk is működésben levén, nagyszerű átalakulásnak 's vállalata kiterjesztésének néz elibe.

F. e. július 24én a' pécsi polgárság püspök ó excellentiája iránti ragaszkodását tanúsítandó délelőtt fényes küldöttséggel, este pedig az egyenruhás polgár katonaság diszkisérétében 100 fáklyás esti zenével tiszteledett. — Hir szárnyal, hogy a' 10 év óta királyi bizottsági vizsgálás alatt levő Pécs város borúja derűre forduland: adná is az ég, hogy e' szegény sújtott város bajai orvosoltatnának, és a' kir. városoknak rég ohajtott coordinatioja megadatnék. — A' nemzeti 's polgári Casino egyesült, 's tölre Ha vi magyar színész társasága fog a' városi színházban szini mutatványokat adni. r. l.

Ungváron Az ung-tiszavölgyi társulat is megtartá f. e. július 19én Ungváron gyűlést 's a' bizottság megválasztatott; a' nagygyűlési képviselőkrül gondoskodunk; figyelmünk még oda is kiterjedvén, miszerint a' pesti középonti választványban is legyen képviselők 's a' többség oda nyilatkozik, miképen ifj. Tabódy Pál szeretett földinket 's volt országgyűlési követünket a' debreczeni gyűlés alkalmakor küldötteink e' végre ajánlani fogják. E' gyűlésünkben két szabályozási javaslat is keringe röpiratokban. Készülőben pedig Lámm Jakab nyomtatott német röpirata volt magyar nyelven újra kidolgoztatandó; mellyre az ung-tiszavölgyi társulat érdeműs elnöke szalai gr. Barkóczy János ur ó nsga sziveskedett a' nyomdai költségeket magára vállalni. 'S e' hathatós tartalmu röpirat e' napokban meg is jelent, a' fentisztelet gróf's lelkes elnök ur ó milgának ajánlva. E' munka köztetszésben részesül ugyan itt, de nem tudhatni: ha vajjon azok, a' kiktől sikeres méltánylása függ, minő vélemény vagy rokonszenvvel viseltetnek iránta? Én ugyan, megvallom, szeretném tudni 's hiszem hogy lesznek, k k akarják és követelik tudni, hogy vajjon miesoda alapokra van fektetve e' roppant költségbe kerülendő vállalat? ... ezen tömérdek eszme létesítése, mellytől Tiszamellék üdve, mint ugyszólván, egyetlen föltételtől látszik függni... Mert én ugy vagyok értesítve, miként a' Tisza vízmeny-nyisége egyedül Tokajnál van fölvéve, és így körülbelül 500 ezer köb lábnyi vízmennyiség maradt volna figyelmen kívül helyzetve! Mi ha így volna, rettenő körülmény lenne! Nem magamtul szólok, jöllehet némi tekintetben igényelhetém ezt is, de szemeimmel láttam a' competens biráktól érkezett leveleket, mellyek e' röpirat szerzőjét fölshóllítják, hogy ne tágitson, ne engedjen; mert, ugymond, a' Tiszát csak aként és rem különben szabályozhatni, mint szerző javasolja. *) Meg nem állhatom, hogy kettőt e' röpirat-

*) Nem tudjuk bizonyosan, azért nem is állíthatjuk: ha tisztelet L. J. ur javaslata, melly a' Tiszán egy esatorna által eret kíván vágtatni, mellybe a' Szamos és Kraszna is befogallatván, ez az Er, Körös és Berettyó-okoza sárrétegeken keresztül a' Tiszába lenne vezetendő, saját valódi lejtmerésin alapszik é, vagy csupa térképi combination? ha az első, nem tudjuk: megvizsgálta é a' esatornai vonalba eső földrétegek minőségét megfürás vagy egyéb kémlésmód által: ha vajjon alkalmas é a' földréteg esatornázásra? mert ha csupa térképi combination alapszik javaslata 's nem alapos lejtmeréseken 's földminőség-vizsgálaton is, — attul tarthatni, hogy az illy pusztán eszmeileg javasolt esatornánál — mint a' ke-

ből meg ne említsek. Egyik az, hogy szerző szem előtt tartván a' külföld vízepítvényeit, erre is figyelmezteti a' magyart 's elsorolja, minő gyászteljes eredményei lettek annak, hogy a' víztömeg a' külföldön nem volt kellő tekintetbe véve... „kicsoda nem isméri“, ugymond szerző, teszem azt, a' Rajna vízének borzasztó töltésszagatását, mellyek nevezetesen a' Waal és Maas vizeinek rendkívüli megáradására, 1421ik évi november 8án másnap viradtakor, egy éj alatt következtek 's miről az évkönyvek 's Belidor, Wiebeking és Hagen nagy vízműépítések munkáikban tudósítanak. Wiebeking ezt következő szavakkal írja le: „Waal és Maas vizek elsodorván töltéseiket Dortrechtten fölül szakadtak Seemündung nevű alföldre, hol most Helvoet fekszik és 71 helység lón egy éj alatt hullámaikba temetve!... Valamivel azután, derült időben látta az ember az egyházi tornyok csúcsait a' vizek mélyiben.“ — Másik, mit említmem kell szerző munkájából az, hogy itt az ungvári szabályos zugónál szerzőnek a' vízmennyiségre nézve ugyszólván tökéletes mérleget léteztvén, a' vízmennyiséget kellő figyelembe venni képes lón... E' mérleget szerző a' röpirat 17d. lapján kimerítőleg leírja. Másik fő tekintet tehát az, hogy szerző az egész víztömeget, mellyel szembeszállni kell, fölveszi; mi is szerintem gyökeres gyógyjavaslat. Szeretmem reményleni, hogy ezen óriási vállalat művezetőji, mielőtt a' munkát megkezdének, a' tervet tudatni fogják. Mert valóban nem rosszul mondotta, a' ki mondotta, hogy a' Dunát nem lehet bolonddá tenni; 's én azt merem állítani, hogy a' Tiszát sem lehet egyszer még bolonddá tenni!... sőt attól félek, hogy ó ne tegyen minket bolondokká. Mitől isten mentsen!... Mert akkor igazán sok tiszamellékinek talán csak: extra Hungariam esset vita!... Reméljük azonban, hogy az ország e' nagyszerű tervre nézve mystificálva nem lesz... A' sikertől félni nem kell; csak ne késsünk és ne titkolozunk!... Hiszen Belgium és Holland minő roppant vízepítvényekkel biztostotta jövendőjét!... Hogy szinte méltónak látszik ama magasztos dicséretre, mit róla a' halhatatlan költő énekel:

„Istenek a' földet; partját alkotta a' belga;
'S mindkettő roppant mű vala a' nap alatt.
Tenger, föld és természet gátolta a' belgát,
'S gátló istenein győze a' belga erő...“

(„Tellurem fecere dii; sua littora belgae;
Immensaque labor molis uterque fuit.
At belgis mare cum terra natura que rerum
Obstitit; obstantes hi domuere deos...“)

Tehát csak mi magyarok nem lennénk képesek megmérközni a' Tisza 's mellékfolyóji kicsapongásával? ... kiválozlag, midőn fejedelmi kegy-, éró és hatalom is csatlakozik hozzákn!...

És július 21én felolvastott közgyűlésileg a' kinevező leirat P r i b é k Antal volt érdemteljes első alispánunknak főispáni helyettesi hivatalra lett előléptetéséről. Volt pedig már gyűléselőtti napokban is általános közöröm, midőn kaptuk a' hirt, hogy P r i b é k az administrator! mire pedig hirlapilag is olvastuk valósultát, élénk mozgalomba jöve itt minden, kiválozlag pedig a' szívek, mellyeknek ez úttal a' nyelvek nem voltak pusztla szóvirágos tolmácsai, hanem mit az ajkak mondtak, viszhangzott a' szívből is, egymást érték a' tisztelegések, mellyeknek végehoszsa nem volt; még a' tanodai fiatalok is, minden fölhívás nélkül, mint mosolygó és viritó tavasz föllegegett a' megye várába és mint himes mező úgy állott a' szívélyes férfiu előtt, gyermeki üdvözleteit ártatlansági hangon tárva ki a' szeretve tisztelt kormányzónak, és fogadva tőle, szívet lelket édesen elragadó atyai szavakat viszonozó válaszszal. Minden évben nevezendő hatóság és testület sietie üdvözleni a' lelkes férfiu; és nem hiányzottak valóságos könyűji az öröm 's elégtelenségnek a' szemek világában, sőt akadtak, kik örömmükben inkább könyezni mint szólani bírtanak! Jött ide hadi tiszt kar, a' káptalan, a' kispapok, a' kamrai tisztség, a' községek lelki főnökei, város tanácsa 's tb. 's tb. és szép vala hallani, Csourgovics János nagyprépost urat, mint az érintett káptalan tisztelegése értelmezőjét, ama férfiu, kinek sem oka sem szokása hizelegni, 's ki magasztos dicsérettel emelte ki az előléptetettnek fényes egyedi tulajdonságait 's tb. e' szónok pedig legdicsértesb férfiak egyike! 'S valahol azt mondja Tulliusz: szép dicsértetni, de csak dicsért férfaktól!...

Zombory Leopold.

Szepesmegyei főispán-igtatás. Lublai furdó aug. 11kén. Mélt. körösszegi 's adorjáni Csáky Tivadar gr. cs. k. aranykulcsos urnak, mint Szepesmegye ujonan kinevezett főispánjának e' hivatalba igtatása következő renddel ment véghez: Augustus 3kán számos tagból álló megyei küldöttség ment ki Hotkócra, mint ó méltósága szokott lakhelyére, hol ó méltósága által vendégszeretőleg fogad-

recsen-komorói átvágásnál vagy a' Beszédes pest-szegedi vagy dunatiszai csatornájánál több mérföldre terjedő hata-sok 's magas homokrétegek gördülhetnek közbe, mellyek a' esatorna létesítését ha épen physice lehetetlennek nem is, de a' tömérdek költség miatt haszonnal alig eszközölhetőnek tanúsítandák. S z e r k.

atván, délután a főispánnal együtt indult a megye székvárosa felé. Görgő helységben ő méltóságát kettős fényes banderium várta, nagyobb, t. i. a megyeé, másodalispán Görgey Arnold, a kisebb vagy láncsásoké Okolicsányi Viktor vezérlete alatt. Ott ő méltósága maga is lóra ült 's grófi családja több tagjaitól környezve, a banderiumok és Ferdinánd főnév viselő huszárezred hangszkara kíséretében mintegy öt óraker délután Lőcsére érkezett, hol a város kapujánál, mely diadalív volt ékesítve, a városi tanácstól, a piac bemenetelénél szinte diadalív alatt a megyebeli zsidóságtól, a megyeháznál pedig tulajdon szállásán Szepes, Gömör, Liptó, Abauj, Sáros és Torna vármegyék, a szomolnokai k. felügyelőség, felsőmagyarországi bánypolgárság, XVI város, Lőcse, Kézsmárk és Kassa város 's a megyebeli evangélicusok küldöttségeitől üdvözöltetett.

Következett aug. 4-én reggeli 9 óraker a székvárosi ülés. A főispán székvárosi remek beszédét 's az abban foglalt politikai hitvallást számos éljen szakasztól főlben, erre Kray Miksa főjegyző ur ékes és tartalomdus beszédében felelt, mellyben szokás szerint a grófi család elhunyt tagjainak érdemeit rövid vázlatban elősorolván, értekeny 's közmegilletődést szülő szavakban, emlékezett legközelebb elhunyt főispán, Csáky Károly gr. urról is, kinek országszerte tisztelt tiszta jelleme hű rajzát adá. Egy pár k. intézvény kihirdetése után az ülésnek vége lón 's az egész gyűlést templomba ment a téged Isten dicsőségére jelen leendő. A főispán ismét lőháton 's banderium kíséretében indult a szentegyház felé, mellynek kapujánál egy lőcsei hadjon üdvözlé.

Az erre következett lakomat, ennél üritett áldomás-poharakat 's az esti táncmulatságot, melly alatt a megyei valóban nem kis terem fuladásig tömve volt, mint illy alkalomkor szokott dolgokat nem is emlitem. Este a város ki volt világítva.

A közgyűlés aug. 5-én is folytatott, de abban egyéb nevezetes nem történt, mint az, hogy az elhunyt kettőftáblabíró (milyen Szepesben csak 14 vagyon 's e között két pap 's kettő a láncsások székéből) ugymint Spóner Antal és Mariássy Miklós helyébe, Jancsó Antal és Koczok József nevezettek ki, Mariássy Gyula alszolgabíró pedig hivataláról leköszönt. Végre főispán ő méltósága minden felzárkítás nélkül önként megígérte, hogy miután a törvényes három év még tavaly elmúlt, a tisztújítást még ez őszszel meg fogja tartatni. Az ünnepélynél jelen volt országos jellességek közül csak a rozsnai püspök 's Andrassy György gr. ő méltóságokat 's Kuthy Lajos és Vahot Imre irodalmi hőseinket emlitem, kik táblabírákká is nevezettek. Közi Fabriczy Sámuel.

Turócmezgye rendkívüli közgyűlése. Főispánunk elnökele alatt aug. 12-én rendkívüli közgyűlés tartatván, miután több rendbeli, de leginkább csak belső 's magán-ügyeinket tárgyzó rendelvény, helytartósági intézvény 's más hatóságok kevésbé érdekes levelezései fölolvastattak 's néhány esedezvény fölvetett, főispán ő mélt. kijelenté, hogy mind törvénynek mind RR. kívánságának eleget teendő, a tisztválasztást e hónap 25-én tartandja meg; egyszersmind kinyilatkozatá, hogy a korteskedést tiltó felsőbb rendeletet azokra nézve, kik hármikép korteskedésbe vegyülnének, legnagyobb szigorral hajlandja végre 's olyakat a kijelölésből kihagyand. Ő méltóságának ezen kormányzó nyilatkozata egyhangulag lelkes éljen felkiáltással fogadtatott, 's alkalmat nyujtott a pártfőnökök azon ünnepélyes nyilatkozására, hogy ügyüket a korteskedni semmi szín alatt nem fognak. Történt még több ide vágó indítvány, de a létesíthetlenség akadályul szolgálván, a Rendek fenebi nyilatkozatukban megnyugodtak. Ezzel a gyűlés eloszlott 's adja Isten, hogy a tisztválasztás is oly egyetértőleg jusszon véghez, mint ezen gyűlés!

Erdélyi ügyek. Udvarhely városban követválasztó gyűlés aug. 8-án tartatott, mellynek modoráról érdekes az E. H. nyomán következőket kiemelni: Mivel a székely földiek sok szokásos törvénnyel élnek, a' rosz vagy fonák is, ha egyszer kétszer megtörtént, ott már szokásos törvénnyel kezd lenni olyak előtt, kik vele 's általa önérdékekben valamit létesíteni akarnak. Udvarhely városban közelebb mult két országgyűlési követválasztás rosz példává l ment elő, miért is a kormány közbeszólása lett szükségessé; a' most hatalompolczon ülők még sem okulva, a' rosz szokáshoz ragaszkodtak 's ugy intézték a' főnirt napon tartott követválasztást, hogy ujjag az egész hazában egyetlenegy 's bámúlásra méltó lehessen. Az előbbi szavak érthetősére okvetlenül tudni kell, hogy főbíró Bodroki György 's általa választás nélkül jegyzővé teremtett Szeles Károly szándékoztak követek lenni; a' közönség tehát semmit sem tudhatott a' mikor tartandó követválasztásról; sőt az országgyűlés híre is csak hírlapból olvashatták. De ez Udvarhelyen nem csuda, hol különben is a' polgárság csak a' tanácsház külső oldalával lehet ismertes; mert a' tanács maga sem

tudott róla, mivel főbíró ur a' kormányi rendeletet vele sem közölte, tanácsgyűlést sem tartott; hanem addig jónak látta jegyzőjével a' város boldogságára (?) 's a' hon javára (!!) a' fenirt napon reggel 6 óraker városgyűlést hirdetni 9 órára. Az illetők megjelentek; a' zöld asztal mellett nincsenek tanácsosok, csak egy, de ez is hirtelen roszszul levén eltávozott. A' 24 eskütt elnöke, ki mint látszott, tudta: miért vevette a' tanácsházhoz, mikor a' gyűlés kezdődött, nehogy valamit a' késkedésben elfeledjenek, vagy más szavakkal: nehogy velők valaki más szavakat beszéltesen. A' zöld asztal hogy épen üres ne legyen, a' főbíró és jegyző urak mellé beülnek az esküttek. És váratott legnagyobb kíváncsisággal, mit szólnak a' láttatlan kezektől halmozott hegyek? Főbíró ur megkezdi a' gyűlést ezen előterjesztéssel: „Ő felsége parancsolt a' guberniumnak, a' gubernium pedig nekünk, hogy diéta lesz; tehát válasszunk követeket; de vigyázzunk, nehogy négy követet válasszunk, mint 1841-ben.“ Ekkor felolvastá az eddigi titokban tartott rendeletet. Felrevonulván a' lepel, Udvarhely város megtudá, hogy országgyűlés lesz 's rögtön minden előleges gondoskodás vagy követutasítási készítés megelőzésével nógaták követválasztásra. Főbíró ur választványt nevezett ki, melly a' szavazatokat szedje, ezen választványhoz elnökül pedig magát nevezte ki, nehogy valami rendetlenség történjék, jegyzője pedig természetesen kinn a' választók közé vegyült. Szavazás végeztével főbíró ur kijelenté: „Követek lettek a' parte a' katolikusok közül Szeles Károly, a' parte a' reformatusok közül én magam főbíró Bodroki György“ (viva!) A' követ urak ezen örömet egy kis keserűség szakítá félben; a' tanácsbeliek ezen választási modor által a' város kiváltságát 's constitutióját látván sértve, két táblabíró által ellenmondásukat küldék a' gyűlésbe, később pedig ezen tiltakozók a' szédítéssel kiábrándult számosabb vál. polgárral az 1841 módon követeket fognak választani. No főbíró ur! így újra csakugyan négy követe lesz Udvarhelynek.

Marosszékből pedig ugyanazon lap ennél még somorúbb hírt közöl annak bizonyosságul, hogy a' bunkokratia átkos daemona 's szelid jelleméről ismertes székely nemzetkeblében is fölülte sátorát 's az alkotványos jogok gyakorlásának szentelt hely még ott sem maradhatta fertőzetenül magánérdek-ápolta pártizgalom véres jeleneteitől. Aug. 10-én a' rendek követválasztásra voltak összehgyülve; négy egyed forgia szóban a' követségre nézve, egyik részről H. F. és N. J. — másíkról B. L. és A. I. A' mondott napon esendesen folyt a' szavazás 's folyamából ugy látszott: B. L. és A. I. nyerik a' többséget; azonban következett éjen a' székesvárosban lélekvasárlás foly, vidéken pedig hírnökök száguldoznak girás büntetés terhe alatt gyűlésre hívók minden székelyfűt, ki 16 évet meghaladott. Másnap számos H. F. és N. J. párti állotta el a' székház folyosóit, az ellenfél pedig szinte nagy számmal az udvaron foglalt helyet. Egyszer csak ez utóbbiakat fokosok és lőszerekkel fegyverzett hajduk kezdik az udvarul kergetni; de a' megtámadottak nem könnyen engedtek 's egy hajdut elesipve tanyájokra hureztoltak. Ekkor a' székház udvara 's Vásárhely tágas piazca csatatéri alakot ölte; ezer ember ezerrel áll szemben. A' nemes székely atyafiak részint az utczakövezetet szaggaták fel, részint dorongokkal rohantak egymásra. Minden nyomon véres arcu választókat lehet látni, sőt ollyat is, ki két szemmel jött a' gyűlésre 's csak egygyel tért családja körébe. Katonai erő vált szükségessé a' esendhelyreállítás végett. A' M. Vásárhelyen tanyázó 100ig való ember kiállott, de már akkor a' székelység megbánva tettét, lecsendesült. Nem sokára egyik alkirálybíró székére állva kihirdeté: hogy a' választó gyűlés el van oszlatva.

Belső-Szolnokmegyének aug. 12-én rendkívüli közgyűlése volt, különösen országgyűlési tárgyak fölötti tanácskozás végett. Háromszék is közgyűlést tartott aug. 10-én. Küküllőmegye követválasztó közgyűlésének előbb ki-tűzött határideje pedig a' Marosszékevéli összetalálkozás miatt aug. 17-re tetetett által.

Hatodik közlemény a' József-nádor nemzeti képcsernek ára érkezett adományok felől.

A) Nagyméltóságú gróf Nádasdy Ferencz kalocsai érsek 6dik számú aláírású ivén: gr. Nádasdy Ferencz érsek 50 frt; — Botka Mih. pléb., Czorda Béla pléb., Dubicsánáz György pléb., Elhássy Ferencz, Girk György, Jancsó László jegyző, Nehiba Ján. kanonok, tiszai felső egyházkerület, Volvacz György pléb., Weixelbaum Ign. pléb., mindenik 5 frt; — Göböl Xav. Ferencz kanonok 3 frt; — Baich József pléb., Bedesula Tam., Kézsmárky Andr. segéd, Korsós József kanonok, Szucs Andr. pléb., Zombory János, mindenik 2 frt; — Markovics Ant. 1 frt 4 kr.; — Barakovics Ant., Bartók Máty., Ferenczy György kanonok, Gözön Zsigm. lelkes, Miklósváry Pét. lak. Novák Lénárd prépost, Paulovics János ügyvéd, Szathmáry Antal kanonok, Szukovics Jak. pléb., Werner Mih. pléb., mindenik 1 frt; — Tary Xav. Ferencz titoknok 56 kr.; — Udovisch Mikl. 50 kr.; — Csajághy Sánd. 40 kr.; — Benedek Elek, Csicsáky József, Dienes Ant., Ferenczy József, Flakovics Endre káplán, Kovács Ferencz, Kovács József, Könyve Alajos, Torma József,

kápl., Végli József mindenik 30 kr.; — Kákonyi Béla 24 kr.; — Bologh Ján. káplán, Fratricsevics Márk. pléb., Hídeg Alajos pléb., Kirschbaum Endre, Lukacsics Imre, Orlovacz József, Pletikoszich Sándor, Répásy János pléb., Vinkler ker. Ján. tanító, mindenik 20 kr.; — Horváth Ign. Hury Ferencz pléb. helyettes, Mihajlovics Ath. pléb., Névtelen Baján, Simonovics József, Sámuel Ferencz, mindenik 10 kr.; — Névtelen Baracska 6 kr.; — összesen 138 frt ezüstpénzben.

B) Ocskay Antal kassai püspök ő méltga 22 sz. ivén: Ocskay Antal püspök 15 frt; — Liszkay Ferencz 2 frt; — Gabányi Tam. 1 frt; összesen 18 frt.

C) Draskóczy Sámuel táblabíró 170 sz. ivén: Draskóczy Gyula és Sámuel mindenik 5 frt; összesen 10 frt.

D) Koós Károly t. n. Tornamegye alispána 190 sz. ivén: Komjáthy Sámuel és Koós Károly, mindenik 5 frt; összesen 10 frt.

E) Zsarnay Imre, t. n. Tornamegye főügyvéde 191 sz. ivén: Zsarnay Imre 5 frt; — Fajgel (Bethlenfalvai) József 1 frt; — Pongrácz Bálint, Zsarnay József, Zsarnay Pál mindenik 20 kr.; összesen 7 frt.

F) Ghiczey Ignác t. n. Tornamegye főigazgató 215 sz. ivén: Ghiczey Ignác és László Borbála Ghiczey Ignácné, mindenik 10 frt. — Nagy Márk. gymn. igazg. 5 frt. — Aizner József, Gály Istv., Gyurkovich N., Kocz Ján., Liptay Laj, Müller Kár., Szeifl Ign., Takácsy Gáb. mindenik 1 frt; — Filler Ist. 40 kr.; — Paisz József, Knoll Sim. Spaller Ign. Spaller Lipót, mindenik 20 kr.; összesen 35 frt.

G) Ernő es. kir. főherczeg nevével viselő magyar gyalog 48dik serezed 260 sz. ivén: Braunhof János ezredes, Desimon Moricz őrnagy, Horváth Károly kapit., Hlász Dán hadn., Mesko István kapit., Nákó Demet. kapit., Hlász László kapit., Rehá Antal kapit., Simon Andor kapit., Svastics Alajos főhadn. mindenik 5 frt; — összesen 50 frt.

H) Poroszlay Frigyes sz. kir. Debreczen város főbírája 274. sz. ivén: Frank Ant., Nagy Sánd., Nánásy Gábor, Poroszlay Frigyes, Sombory Imre, Vass Benj., mindenik 5 frt; — Bayer Ist., Blaskovich Kálm., Komlóssy László, Szabó Bálint, Tikon Ist. mindenik 2 frt, összesen 40 frt.

I) Wöber György sz. kir. Szeged város főbírája 286. sz. ivén: Wöber György 5 frt; — Lengyel Pál 's Petrovics Ist. mindenik 2 frt; — Hódy Imre, Gerecsér Ján., Kiss József, Pintér Ján., Steinbart Ant., Szüder Antal, Tary Pál, Veszelinovics Bazil, mindenik 1 frt; — összesen 17 frt.

J) Suvich József t. n. Zágrábmege első alispánja 458. sz. ivén: Briglevich József, ifj. Draskovich János gróf, Hochreiter Izidor apát. Jelachich (buzini) Richárd, Jozipovich Ant., Kovácsics Sándor, Mihich Mih., Parchez Márk, Paulekovich Ist. alispán, Rauch György báró, Rauch Levin báró, Vukassovich Ant., Wuczech Mih., Miksa főesperes, Zerpák Ede, mindenik 5 frt; — Csusbekovich József, Jelachich Béla, Krajachich Pál, Thussевич Aurel, Michich Laj, Praunspenger Láz., mindenik 2 frt; — Bussich Imre, Czernikovich N. Ján., Dömötörfy Gyula, Dominich D., Farkas Ist., Ferich Tádé, Francisci Ján., Gallyuff Kár., Hátz Viln., Ivanchich Albert, Jackchin And., Kamausch N., Kelemen Ferencz, Koós Ján., Krieger Antal, Máchik József magyar irod. tanítója, Makanez Ferd., Mattachich Tam., Mkuletecz Alaj., Modich László, Molnár Ant. törvénytanító, Moyses István hűbesszertanító, Muzler István vallástanító, Novák Ferencz, Ochich Pét., Pauler Tivador jogtanító, Pogledich Ferencz, Pomper (felső-radessicsi) Ist., Pucz Ferd., Pucz Miklós főszozlabíró, Preschera Zsigm., Quaternik N. történettanító, Ruzsicska Ján., Schrabecz Ján. aljegyző, Simich Mór., Suvics József, Stivalich János, Szittkay Elek, Tomassich József, mindenik 1 frt összesen 124 frt.

E' hatodik közlemény összesen 446 frt ezüst pénzben. — Közi Mátray Gábor egyesületi titoknok.

Budapesti napló. (Aug. 23-án.) E' vásári alkalom szokottan túl élénkíti fővárosunkat; mult esütörtökön ámbár egész nap több ízben zápor módra esett, a' délután öt óraker Pestmegey teremében tartott iparvédegyeleti nagygyűlésre mégis számosan jelentek meg, hol egyszersmind a' szaporodott vidéki osztályok küldöttségei jelen voltak; az elnök gr. és igazgató lelkes beszédei kézzelfoghatólag tolmácsolván iparügyünk haladását az iparpártolók buzgalmat még nagyobb fokra emelék; 's hogy az újabb gyárműszármazom még nagyobb sikert fog előidézni, az előadottak nyomán biztosan remélhetjük; egyedül a' vámyig celszerűbb rendezetése maradván kívánandó; — a' gyűlés következő napon is folytatott. — Jövő héten meg a' megyegyűlés foglalkodtatandja majd a' Rendeket 's azokat, kik a' nyilványos ügyek menetét figyelemmel kísérik. — Hogy minap a' lovarkör iránt tett figyelmeztetésünk nem hiábán történt, az is tanusítja, hogy Pest város választó polgártestülete a' tanácshoz adott jelentésében előterjesztí, miszerint egyulékony anyagu épület annál veszélyesb mostani helyén, mivel sürü házospot közé helyeztetett 's közelében nagy mennyiségű kádárszer van lerakva, melly körülmény véletlenség által nagyszerű tüzvész okozhatna. Egyáltalán minden lovarkörnek városon kívül a' helye; hol a' szlaj lovagló is szabadban ártatlan időtöltést szerezhetnének magoknak. Epen pár hét előtt egy illy lovag az üllői uton egy tisztet nőt elgázolván, saját szállására vivé, hol a' szerenesétlen löstállóban adá ki lelkét, 's másnap mint utczán talált holttest a' kórházba szállított 's közönséges módon takarítottat el. Az elhunytak vidékről megérkezett fia azonban ez ugyszólván öléssel határos tény nyomára jövé, erőlyesen sürgetik a' törvény sulyát a' tettesre. — Pest város egy új gyárral gazdagult, ugyanis Grünék H. mult héten engedelmet nyert paszomángyár-létesítésre, melly már megkezdé működését. — A' sz. Istváni törvényszakra összehgyült kir. táblai jegyzők mult alkalommal vitatás alá vett tervök felett „beteg ügyfeleik“ ügyében, ismét folytatják tanácskozásait. A' fiatalság körében szükségessé intézet alig létesülhetne, mint egy saját költségekön keletkező 's örökre megállapítandó ápolda, csak kiki minél előbb sieszte lerömi nemes keble adományát a' törvényszak elején, mert a' pénz mindenütt, de főleg Pesten könnyen elmállik 's a' mellőzhetlenség szükség miatt juratusi közmonda szerint: sokszor termi-

no ad finem zrinydolmá terv létesítés szövetnekét gokat gyöng hasonnemü legujabban gyűjtött. — k. a. itt mul semmi fogy dráma iroda Czako leguj tulzani nem teremtette e hogysam az minden posi tenni törekv müértelme rönny közé löbb rendsz sítvány men ge van, 's ez rendezési le társaság h fog játszaní zek“ cz mü lan működő kintetéből is ha idő kedv hasznos mu met színház kérdés: vaj mindeneset zönség? — hasznos szo a' tölgy asz kezésüket a' kénytelenül lenleg Pest szerekkel lé számlálhatj kőbori fizk nositanak! ség 's korté szerekkel el okáért.

Egy aug. 5-én Benjamin kezdte után több ízben tették őt m valami baj csak egy nem merül sietett, de a' félrelyomót. Hihető tartó talpa sikertelen gyott mag tént, midő nok, jeles nülég gut Aug landi lobo di vashajd este Nusze tömeg ün belváros híd, melly gók 's füzé nak elibe a' távol fö tendő 's a teendő.

Mat rosban leg érkezik eg sereg szá landoroka csőjüket. meg egy h félig span

no ad finem vergente zálogházba vagy zsidó kézbe ballag a' zrinvidomány vagy mente! Annál inkább siessenek pedig e' terv létesítésével, mivel azok, kik nyit életben az értelmiség szövetnekét ohajlják hordozni, tettekben sem hagyhatják magokat gyöngébbek által megelőzteni. Im a' kalmársegédek hasonnemű intézete már 30 ezren fölüli alapítókével bír; 's legujabban egy pinézertársulat illy czélra már 1600 forintot gyűjtött. — Nemzeti színházunkban, mióta Hollósy Kornelia k. a. itt mulat, az opera élénkebbül járja, 's közönségben semmi fogyatkozás. Ugyan mikor érkezik idő, midőn eredeti dráma irodalmunk ismét ennyire zajonghat; némi bajtársink Czako legujabb művére is dorongot emelnek. Mi dicséretben tulzani nem szeretünk, de ha tévriányban működött a' Leonát teremtette elme, mégis gyöngédebben fejeződik ki e' híjányt, hogysem az egész darabot dramai becsnélküli, aljas irányu, minden pozitív vallást 's magát a' társadalmat gyűlöletessé tenni törekvő, botránys 'stb. nek neveznök, mint a' nemzetes műértelme bémálá. A' mű szép költemény, mellyben a' göröngy közé számos gyöngy hintetett, miket szerző majd kelőbb rendszerbe állítand; Leona tehát mint lángelmei tanúsítvány menthető, lángelmére a' nemzeti színháznak szükség van, 's ez alig tartandja szükségesnek hogánacs közöl venni rendezési leczkét. — A' jótékony czélokra alakult működvelő társaság holnapután, azaz kedden ismét a' budai színpadon fog játszani; előadásul ez alkalomra Fáy András „Régi pénzék” cz. mű színművét tanulák be; kívánatos hogy a' fáradhatlan működők tanúsított szép tehetségeik mellett czéjlok tekintetéből is minél nagyobb pártfogásban részesíttessenek; 's ha idő kedvezend, hiszszük, díszes magyar közönség fog e' hasznos mulatságra a' budai színpadba gyűlekezni. — A' német színháznak eddig fűtés nélkül is eléggé befűtöttek már; kérdés: vajjon jövő télre elhatározott rendes fűtetése mellett mindenesetre melegebben fogja e' azt pártolni az illető közönség? — Van egy „kutyakaparás” nevű csárda, hol azon hasznos szokás divatoz, hogy kés meg villa kis vas lánczozal a' tölgy asztalhoz bilineseltetik, hogy a' csárdai vendégek étkezésüket végezvén a' nem hozzájuk tartozókat ott hagyni kényteleníttessenek; e' szokás behozatalát indítványozza jelenleg Pesten egy koresmáros, ki minden hét elején asztali szerekkel látja el vendégeit, de hét fogytán könnyen megszámlálhatja, mit rakjon asztalára. Bizony nem szép ez azon kőbóri ficzkóktul, hogy fővárosban illy pusztai gyakorlatot honosítanak! azonban volt nem rég is példa, hogy a' pórnemesség 's kortesség a' számára intézett lakomákrul az új evőszereket el szokta magával vinni, tulajdonképen emlékezet okáért.

— Jelen jánosfővétel vásárláson az idegenek száma sokkal nagyobb közönségesnél, az adásvevés élénk 's különösen a' kézművek némely fajai jó keletnek örvendnek; p. o. a' vászon (felvidéki) nevezetesen az árva már mind elkelt; az iparműkiallitási küldemények sem igen térnek vissza eredeti helyükre. A' gyapju ára ismét esökkent; kétnyiretű t. i. 2-4 forinttal olcsóbban kel mint múlt vásárkor; egy nyíratú ugyanazon áron, ugy a' zigara- és fűrtös gyapju is. A' nyers termények ára különféle: a' repezeolaj szokott árban, fagygyu közönséges, hamuzsir kevés is van, nem is keresik; a' nyulbőr olcsó; a' pálinka, mivel szük a' termés, kapós czikk 's jól megfizetik; a' gubacs ára leszállt; kender és zöldség leglegjobb áron kél.

Ausztria.

Egy prágai levél sajnos balesetről értesít. Ugyanis aug. 5kén este a' katonai uszodában Rohan-Rochefort Benjamin herceg vízbe fult. Néhány órával faluról megérkezte után ez az uszodába sietett 's a' nagy forróság mellett több ízben ugrott le a' magas polcozatról. Hasztalan inntették őt másodszori ugrásakor, a' herceg azt gondolá, ha valami baja történik, segítségére fognak sietni, ugy is most csak egyszer és utóljára ugrik. A' lig vették észre föl nem merülését, tüstint minden, ki csak uszni tudott, utána sietett, de ő nem volt található. Csak midőn az egész uszodát félrenyomták, közel a' parthoz iszapban megfulva találták őt. Hihetőleg az ugrás annyira elkábította, hogy az uszodát tartó talpak alá jutott. Minden fölélesztési eszköz és mód sikertelen maradt. A' herceg egy övegyet 's több fiut hagyott maga után. Jun. 7kén hasonló szerencsétlenség történt, midőn egy fiatal köztisztelőt családbeli derék hivatalnok, jeles uszó, szinte a' talpak alá sodortatván, valószínűleg gutaütés által veszté életét.

Aug. 3kán üdvözölték először a' Dunafolyamon a' hollandi lobogót. Miután „Amsterdam és Bécs” czimű hollandi vashajó egyenesen Amsterdamból érkezve, aug. 2kán este Nuszdorfnál kikötött, más nap roppant sokaságu néptömeg ünnepléses üdvözlése közt a' dunaágban közel a' belváros falainál jelent meg. A' Leopoldvárosba vezető láncz hid, mellyen alul a' hajó horgonyt vetett, mindenféle lobogók 's füzérekkel föl volt ékesítve. Mozsárlövészek durrogának elibe 's a' bécsi pattantyus ezred bangászkará fogadá a' távol föld jövevényét. Aug. 4kén vala rakományát kiürítendő 's aztán aladságon utját ismét vissza fel a' Dunán teendő.

Amerika.

Matamorasi tudósítások június 6kaig terjednek. E' városban legélénkebb munkásság uralkodik; majd naponként érkezik egy gőzös Ujorleánsból, erősítéseket hozva a' hadsereg számára 's ezenfelül mindennemű bevándorlót 's kalandorokat, kik az ígért új földön akarják keresni szerencsétjüket. Június elejével Matamorásban első száma jelent meg egy hírlapnak e' czim alatt: „Rio Grandeköztársaság;” félig spanyol, félig angolul van szerkesztve 's Mexico ösz-

szes éjszakai tartományit elvállásra szólítja fel a' szövetség-től és saját független köztársaság- alakításra hívja fel; e' mellett felhozzatik, mikép Anglia az Ujspanyolországban ismét felállítandó magányuralkodás elvét pártolja. Anglia hűtlen politikája legerősb kifejezésekkel köztudomásra bocsátatik, a' riograndeifiatal republicanusok pedig azzal vigasztaltatnak, hogy Anglia hatalma már csökken, a' britt trón inog 's Albion napja alkonyra hajlik. Taylor tábornok nem gyámolítá e' lap kiadását, tartalma mindazáltal Polk elnök legujabb nyilatkozványával annyira öszszeegyező, miszerint azt egyenesen a' főhadi szállásról származott manifestumnak tekintik. — Mexico belső állapota szerfölött szomorú. Quadalajara, Acapulco, Sinaloa és Sonora a' fenálló kormány ellen fellázadtak. Jun. 26án Tampicobul tudósítás érkezett, mikép Santa Barbarában tanácskozvány tartatott, mellyben elhatározatott a' felső 's alsó californiai birtokot független státussá emelni 's minden öszszeköttetésről Mexicoval lemondani. Délszakon Alvarez tábornok fékellen kalandor csapatjal barangol idestova 's undok kihágásokat követ el. Az indiánok e' mellett használják a' közbomladó-zást az éjszakai tartományokbai berohanásokra, hol is mindent tüzzel vassal pusztítanak; Durango város ellen intézett megtámadásnál egész osztály lovasság hullott el csapásaik alatt. Ezen rajz nem tulzott; a' mexicioiak jól érzik, hogy iszonyu nyomoruság alatt nyögnek, melly alól szabadulniok nincs kilátásuk. A' kormány szenvedőlegesen állapotban van; mert eszköz és hitel nélkül mitsem tehet. A' congressus, hosszas vitatkozás után, általános hadiadót határozott, mit ki sem fizetend, minek behajtására a' hatóság képtelen. A' nép — mit aztán itt népnek neveznek! közönyösen egykedvűleg viseli magát 's a' dolog változásának gondatlanul tekint elibe.

Anglia.

Aug. 3kán délutáni 1 óraker a' dublini engesztelődési csarnokban tartatott a' szokott repealgyűlés. A' terem már néhány perczel előbb fuladásig zsufolva volt, miután köztudomásúvá lón, miszerint O' Connell előtti nap estén Londonból megérkezvén, jelen leend a' gyűlésen. 'S valóban így is volt a' dolog. Az ifjabbik, legujabban dundalki parlamenttaggá választott O' Connell Dániel kináltatott meg elnökszékkkel. Erre nem sokára a' „szabadító” fölemelkedék 's 74 ft sterlinget adott át az ardaghi püspök egy levelével, melly jul. 31kén kelt. A' levél felolvastatott. Ez legke-ményebb kifejezésekben nyilatkozik a' „fiatal Irland” 's ama gyermekszerű bölcselgők, az álnok és vérszomjazó repealisták ellen 's főleg a' fiatal Irland közlönyét a' Nationt igen heves bírálat alá veszi. A' püspök erre vonatkozólag így ír: „Nem zárhatom be levelemet a' nélkül, hogy néhány szót ne mondjak a' „Nation”ról. Nézetem szerint ez az Irlandban eddigelő megjelent valamennyi lap közül a' legveszedelmesb. Csak a' vallást illetőleg akarom megjegyezni, miszerint a' „Nation” az én papjaim és nyájam vélekedése szerint a' kathol. hit 's erkölcs végképi romlására látszik czélozni. Ezen lapot, mint kiki elismérni kénytelen, nagy észte-hetséggel szerkesztik, gördülékeny 's erőteljes előadása általmas hatását a' fiatal és meggondolatlan kedélyekre el nem hibázhajta. Mindazáltal hasonló zavarban éri magát mint volt Voltaire, Diderot, Dalember 'stb., ugyanis nem képes igazi alapot hozni fel szent vallásunk ellen. Ennélfogva Voltairehoz hasonló nevétségessé tételre, czélzásokra 's divatos gunyokra vetemedik... Veszélyessége nem az igazság nyit megtámadásában, hanem abban áll, hogy gunyolás 's nevétségésítés által hinti el a' szabadelvűségét Irland vigyázatlan kath. fiatalsága közt 'stb.” Hasonló szellem bélyegzi a' másik levelét is, mellyet O' Connell a' hozzászólattal 90 ft sterlinggel nyújtott által. E' másik levél szerzője a' meathi kath. püspök. Miután ez iratot átolvasták 's a' repealügyet irományai közé sorozták, O' Connell kezdő hangos tetszésnyilatkozások közt beszédét. Kötelességének tartja, ugymond, lehető leghamarább szólni az egylethez. Ő a' közbegördült fordulat fontosságáról 's ezzel öszszeköttött életkérdésről Irland jogait és szabadságát illetőleg olly annyira meg van győződve, miszerint több nem hallgathat. Azt tartja, egy miniszterium sem tett annyit jót az országnak, 's eszély és vigyázat a' nép részéről soha sem volt olly szükséges mint most. (Tetszés.) Fájjalja a' körükben kiütött meghasonlást, de ujolag kinyilatkoztatja, miszerint az erkölcsi hatalom elvétől, mellyel igazgatását kezdé, soha sem távozik el. Ez vezérlé minden eddigi eljárását 's ez fogja vezetni ezentul is. Szólónak a' gyűlekezetet csak arra szükség figyelmeztetnie, mit annyiszor mondott: „az emberi intézvények legnagyobb javítása egyetlen csepp vérontásra sem méltó.” Sokat vesztett az egylet, kik észre nézve diszei valának; különös fájdalomt és sajnálkozást érez O' Brien kilépte miatt. (Halljuk!) A' törvényszéki üldözés 's vész idején O' Brien soraiában állt 's csakhamar egyike lón az elsőnek köztük. (Tetszés.) Szóló semmi igazolásra nem szorul, megtartja előbbi állását. Ezután szemére hánytva a' fiatal Irland

pártnak, hogy a' minapi villongást a' repealegylet keblében távolléte alatt előidézte, 's nyilván vádolta szónokot a' whiggékkel szövetkezés miatt. Gyanúsíták őt, mintha a' népet el akarná árulni. A' Shiel megválasztatása miatt tett szemrehányásokat is ugyanazon okokból utasítá vissza, miket már annyi tagja az öreg Irlandnak említé. Ekkor a' „fiatal Irland” 's „Nation” azon kívánságára tért által, miszerint ugyanis egy repealista se fogadjon el kormányhivatalt 's kimutatta, hogy a' fiatal Irland előbb épen ellenkező meggyőződésben volt. Az egylet elveivel nem kevésbbé megférő mint üdvös az országra nézve, ha repealistákra hivatalok bizatnak. Legujabban azt kívánja már a' fiatal Irland, hogy az egyleti tagok forradalmi erőszakoskodók 's így rablás és gyilkolás védelmezőjé legyenek. Ez az egylet alaprendel-tetésével ellenkezik 's a' repealügyet szerfölött fogná veszélyeztetni. Indítványozza tehát szónok: vizsgáltsék meg bizottságilag: vajjon a' repealegylet 's „Nation” hírlap közt áll e' fen valami viszony 's ha igen, vajjon nem szükség é ama viszonyt az egylet biztossága végett megszüntetni? Szóló szerint e' viszony nem létezik; több helyet olvasott fel e' hírlapból, veszélyessége bebizonyítására. Végül Russell kedvezőleges ígérteit Irlandra nézve hozván elő 's a' miniszterséget megdicsérvén, a' Times részről eredő mostani gyámolítást is látható örömmel emelé ki 's fenebbi indítványára tért vissza, melly is tetszés-nyilatkozatokkal fogad-tatott el.

Aug. 6kai alsóházi ülésben Russell lord a' felsőház-tól átjött hitfelekezeti büntetés-megszüntetési bill harmad-szori felolvasatását indítványozta. Eltöröltetnek általa többiközt különféle korlátozások zsidókat illetőleg, például az, melly őket a' földbirtoktól kizárja, továbbá egy másik a' különböztetési jelhordásnak gyakorlatilag már rég eltörölt kötelezettségére vonatkozólag. Ezenkívül a' bill ama közpa-rancsot is megszünteti, melly a' státusegyházi isteni szolgálaton megjelenést büntetés alatt rendeli, mihez vidéken az öreg, jámbor békebírák olykorolykor még erősen ragaszkodnak. Végre a' katolikusok ellen a' pápa egyházi fölségének elismerése miatt hozott büntetési határozatok töröltetnek el. Rövid vitatkozás után a' bill 79 szóval 10 ellen olvasásra bocsátatott.

A' Morning Post szerint a' czukorvámi bill tárgyában a' védődsi pairek elhatározták, miszerint tekintelbe vévén a' parlamenti ülések közszegő végét, nem fognak a' törvényjavaslat ellen föllépni. Így tenát a' miniszteri rendszabály a' felsőházban biztos keresztülmenésre tarthat számot. Ugyanezen bill aug. 8kán az alsóházban harmadszori olvasá-sul terjesztetett elő.

Franciaország.

Aug. 7kén a' státustörvényszék öszszeült 's öt pairtagot nevezett ki a' kancellár oldala mellé segédekül a' jul. 29kei gyilkos merény-kihallgatásra. Ülés után a' biztosság 's kancellár Henryt a' Conciérgerieben hallgatták ki. Azon tagok száma, kik meg nem jelentek, gyöngékedést vagy sürgetős közügyet adván elő elmaradásuk ürügyeül, majd nyolezvan egyedre ment föl.

Az aug. 4kén Metzben 's környékén érzett földrengés egyik részen egész Nancy, Boulay, Etangs, Sillyg, másikon egész Saarbrück, Saargemünd és Neunkirchenig terjedt. Saarbrückben több épület meghasadozott 's a' strassburgi katonakórházban az ágyak erősen mozogtak.

A' J. des Débats szerint a' király aug. 17én vala személyesen a' kamrákat megnyitandó. A' kamrák válaszfel-írással felelnek majd a' király beszédére, a' követek felha-talmazványit vizsgálják meg, elnököt, alelnököt és titkárokat választanak, mire a' gyűlekezet üléseit a' szokott időig — t. i. december végeig elhalasztja.

Lamoricière tábornok több választóhelyen bukván meg, szenvedett kudarczaiért kárpótlást 's vigasztalást azon lakomában nyert, mellyet tiszteletére Nantes szülőhelyén adtak számára. Kétszáz személy vón benne részt. A' tábornok beszédet tartott, mellynek vége következőleg hangzék: „Ugy reméltem, hogy hazámnak más módon is mint karddal használhatok. De nem volt így elhatározva, a' szerencse nem mosolygott felém. Reményimben megcsalva, most kétszeresen boldognak érzem magamat e' barátságos gyűlekezetben, mellynek semmi köze a' pártmozgalmakhoz.” Lamoricière tábornok önhasznára tapasztalta, mikép könnyebb az arabokkal, mint a' francia pártok és eselszövényeikkel hadakozni.

Dánia.

Legjobb időkben nagy figyelmet gerjeszt a' diploma-tiai világban Schleswig-holstein örököségi kérdése. Schles-wig-holstein német fejedelemség Dániához van keblezve 's mint illyenben nemzetiségi 's alkotványi szempontokból moz-galom támadt, melly egy a' fenálló szövetséget meg-erősítő dán királyi nyiltelevet vont maga után. Az ennek következtében szerfölött érdekessé válni kezdő ügyről bő-vebben szándékunk tudósítani a' olvasó közönséget. Schles-

wig-holstein fontossága nem csekélyserű. Távolságok és nagyszerű érdekek fűződnek e kis tartományhoz 's annak örökösödési kérdéséhez; sorsa mélyen hat az első európai országok jövőjébe 's azon szokatlan figyelem, mellyel már évek óta kísérik a dolog folyamát, bizonyítja, miszerint a kormányok úgy mint a népek — noha többé, vagy kevésbé tisztán — mégis mindnyájan elismerik e kis tartomány fontosságát 's helyzeti jelentékességét. Európára nézve már semmi egyleges sors nem létezik valamely státust illetőleg; mindegyike valamennyihez tartozik 's ennél fogva az eredmény is nem csupán valamely egyes nép kezében fekszik. És Schleswig-holstein fontossága nem ok nélkül. Elbe torkolatánál, a beltákkal szemközt, legszebb európai kikötőkkel fekszik ott, magában véve, noha termékeny 's erős tartomány, mégis kicsiny és kevés; de végtelen sok és súlyos valamely nagyobb ország birtokában. Mert mint eszköze 's része illyennek, a keleti tengeren 's fél Dánián, az egész elbei kereskedésen, Hamburgon 's Angliába vezető uton uralkodik. Mindazon vonalokra nézve tehát, mellyek a közlekedést délkeletről északra felé 's délyugatról északra nyugat felé képezik, a legbiztonságosabb közlekedési pont. Ki Schleswig-holsteint bírja, az mindenben uralkodik, mi ez irányokban mozog. Minden országnak Schleswig-holstein birtoka által tengeri hatalommá válik; ez alapja a hercegségek legáltalánosabb jelentékességének. Mondjuk el most, mily jogviszonyokkal bír e két tartomány a státus öröklésre nézve. Dán részről az állítatik, hogy legalább Schleswig, de hihetőleg Holstein is, a dán király törvény szerinti örökös birtoka 's ennél fogva örökös elváhatlanul össze van Dániával kötve. A németek ellenben azt mondják, miszerint az öröklés a hercegségekre nézve egészen különbözik a daniáitól 's a mostani dán uralkodó ház férfiága kihalása után nem a hassziai leány — hanem az oldenburgi férfiág, előbb az augustenbúrgi, aztán a glückburgi, aztán az orosz, aztán a wasaféle svéd, végül az oldenburgi elsőszülöttségi jog szerint következik. E viszonyon nyugszik az érdekek csoportulata, mellyek a férfi örökösödést megszüntető nyílt levél körül alakulnak. Tekintsük az egyes országokat. Legelőbb Dániát. Dánia csak egy negyeddel nagyobb a hercegségeknél 's anyagilag nem nélkülözheti ezeket. A hercegségek a dán királyság és tengerészeti teherhordója. Kérdése a hercegségek egyesülésének Dániával, kérdése a dán státus mint önálló testület fenállásának. Legközelebb feladata a nyílt levélnek, melly az összes daniái állományok épségét meg akarja erősíteni, valósággal tehát a dán monarchiának mint olyannak lételetét biztosítani. Ez a nyílt levél dynastiai jelentősége. Innen származik kivülre, hogy azon hatalmak, mellyek érdekében fekszik Európa ezen fontos részének fenállása, mindennek előtt hajlandók ama nyíltlevél eredményét elismerni. Ide tartoznak különösen Anglia és Franciaország. Nekik mi sincs nyerni vagy veszteni valójuk 's a hercegségek minden elválása politikai helyzetök valamely ellenét fogná meg erősíteni. Innen tehát elfogadván előre a tényt, semmi mozgalom nem fog bennök a bekebelesítés ellen mutatkozni. Legközelebb szerepök: megtörténni hagyni, minek akadályozásában önérdelkeik által gátoltatnak. Hallgatnak és hallgatni fognak, egyetlenegy esetet kivéve. Ók fő támaszai a dynastiai hatalomnak e vitában. Egyébiránt Dániában a másik nemzeti párt szintolly erős mint a dynastiai. Ennek jellemző vonása a jövődóveli számolás. Dánia jövődóje pedig, saját gyöngesége mellett, a nagy Szkanidánia. A

szkanidánvátság uralkodik tehát a dán viszony fölött Schleswig-holsteinhez. 'S most kettő világos a szkanidávok előtt Dániában: először, hogy mint dánok nem képesek a hercegségeket kényyszeríteni 's hogy Holstein legalább elérhető marad Szkanidáviára nézve. Másodszor mindenki fel fogja, miszerint Dánia Schleswig nélkül nyílt ország, teher és veszély Szkanidáviát illetőleg. A szkanidán párt elve tehát egyszerű: Dánia egész Eiderig. Holstein német és marad német; divide et impera. A nemz. szkanidáv párt feladata tehát legelő a schleswigiek és holsteiniak régi joguk megerősítésére czélzó törekvéseket kárhoztatni, aláásni, saját kormányát mindennemű erőszakos rendszabályokra ingerelni, ellenben pedig minden módon diésérni 's gyámolítani minden holsteint, ki elég kislelkű volna Holstein önállóságát a német Schleswig árán megvásárolni. De másodszor azon öntudatban, hogy ezen törekvések alapja a szkanidávvátság 's hogy Schleswig fölötti uralkodásának alapja Svédország és Norvégiában létezik, egész erővel 's minden módon ezen országokhoz iparkodik majd csatlakozni. 'S ekkép a dynastiai iránnyal ellenkezőbe fog jóni; és pedig részint, mert az északi országok egységét akarja, részint mert később lemondani Holsteintól, mint azt megtartani. Hogy Dániában a népet a hercegségek ellen fölingerelték, ez ereje 's gyöngesége a dáságnak. Egy maga Schleswig ellen sokat lehetne tenni, de Schleswig-Holstein irányában a dán nép ereje meg van osztva, mert Holsteintól jobban retteg mint gyűlöli azt. A hercegségek egysége, közepett az ellenséges táborok, leghebb szövetségesök. Mily hatalmas Schleswig ellen Dánia, oly erőlen Schleswig-holstein ellenében. — A másik lényegesen érdekelt hatalom Oroszország. A nyílt levél viszonya Oroszországhoz valóságos talány. Hiteles tudósítások szerint Oroszország ezen végzemény felől mitsem tudott. És mégis közudomásu, miszerint a czár magát „uralkodó schleswig-holsteini hercegnek” czimezi 's még ennél is közebb tudomásu, mikép Oroszországnak szintelen gondolata: szilárdul megállapodni valamikép 's valahol Németországban. Sehol sem volna pedig erre nézve jobb a közelebbi alkalom mint Schleswig-holsteinben, mellyre a czárház igazságos igényekkel bír. Egy hely sem fogna továbbá egész Németországban nagyobb értékkel birni Oroszországra nézve, mint a hercegségek vagy ezek valamelyik része. De vajjon gondolhatni é, hogy Oroszország ki engedi magát minden jogából egyszerre záratni? Tudva van, miszerint két év előtt a dán udvar ajánlatokat tón amaz igényekről lemondásért, miket az orosz udvar legnagyobb határozottsággal utasította vissza. Gondolható é, hogy Oroszország „változhatlan gondolata” — a keleti tenger urává lenni, hirtelen elaludt? Kronstadt és Revelban övenkint oda fagnak az orosz hajók 's az év felére hasonvehetlenekké válnak; Kielben ellenben folyást nyílt pompás kikötő várna rájuk. Hátha Oroszország a nyílt levél ellen jog és tényleg tiltakozik? Akkor Kiel a keleti tenger Konstantinápolya lesz 's elláthatlanok az első lépés eredményei. Harmadik fél, mellyhez ama nyíltlevél legszorosab viszonyban áll, Németország. (Folytatjuk.)

Oroszország.

Jul. 24-éről sz. Pétervárról írják, miszerint a nászünnepélyek után a czár férjhez ment leányával a fővárost látogató meg, részint hogy vejevel a württembergi koronörökösrel a pompás fővárost meglátassa, részint hogy a péterváriaknak, kik mindnyájan nem valának szerencsések az ünnepélyekben részesülni, legalább még a szép párt házassági szerencséje teljes virágzásában bemutassa. Jul.

23-án Olga koronahercegnő névpnapján Jelagynin nagy szerencsekívánati kör tartatott, este francia színmutatóványt, 's később a newaszigetek egyikén, a czári kéjvárral szemközt, pompás tűzijátékot adtak. Iszonyu néptömeg volt jelen. Newát számtalan csolnak lépé el, miket a beállott homálynál tarka lámpák diszesítvén, rendkívül szép látványt nyújtottak a bámuló szemnek. Más nap a czár fons. vejeinek néhány fővárosi nevezetességet mutatott 's este mindnyájan ismét Peterhofba tértek vissza, mivel is végök szakadt a nászünnepélyeknek.

Törökország.

Mehmed Ali gyakoribban értekezett a szultánnal, ki őt mindjárt megérkezte első napjaiban anyjának bemutatta. Julius 24-én Mehmed Ali a szultánt a főmecestebe kísérte. Este a nagyuri palotában vacsorált. 25-én nagy hadi szemlén volt a Heydar lapályon jelen. Következő nap Therapiába ment, hol a nagyuri kioszk elfogadására fel volt készítve. Itt ő fensége több diplomatiát 's országghivatalnokai látogatást fogadott el. A szultán az alkirálynak „Esseri Dzsedid” gőzfregátot engedé át boszpori sétáira. — Viszszautazása idejét még nem tudni, nem hiszik egyébiránt, hogy a török böjthónapot Konstantinápolyban töltendi.

Erzerumban nem rég szomorú esemény fordult elő. Jul. 19-én egy négy-öt éves török fiút hoztak Eszad pasa kormányzóhoz azon rágalmas állítással, hogy vele az ott lakó perza biztos Mirsa Takhi khán kegyetlenül bánat. Erre hirtelen, még mielőtt Eszad pasa intézkedhetett volna, népzendülés ütött ki. A perza miniszter lakát, ki épen betegen feküdt, megtámadván, titkárat két más személlyel kíséretéből agyonütötték, hetet pedig megsebesítettek. Bahri pasa ki rendes sereggel a város előtt állomásozott, elősietvén, a csendet végre helyreállította. Mirsa Takhi tüstint el akart utazni, azonban az orosz és angol consul rábeszélései következtében egy időre ott maradt 's Bahri pasa védelme alatt ennek táborában tartózkodik.

Aug. 4-én Wogorides samosi herceg karatsesmei mezőlakán saját czime alatt egy jókora nagyságu köteget kapott, mellyet midőn felnyitá, erős durranás következett. Jobbra balra füttyöltek a golyók az öreg Stephanaki bey 's esetleg jelen volt orvosa körül; de a küldő gonosz szándéka nem sikerült; mert csekély égetéseket kivéve más kár nem történt. Erre gyorsan szolgálát küldtek a köteghozó után, kit is elfogtak ugyan, de állításából semmit sem lehetett következtetni, mi a vétkes felföldözésére vezethetne. Azon férfi — így szól a bérlett kötegvívó — ki őt a kérdéses kötegnak Wogorides herceg kezébe átadására megbízta, francziásan volt öltözve, fehér kalappal fején 's megparanosolta neki, hogy a megbízás végrehajtása után a partra térjen vissza, hol az őt azon csolnakban, mellyen érkezett, meg fogja várni. Illyen csolnak nyomát aztán természetesen sehol sem találták.

Egyébir.

A tartós forróság mindenütt olvasztja a jeget a havasokon. Montblanc csuca, mellyről számos év óta nem tünt el a jég, most kopasz meztelen szirt. Több folyó hágta tul ennek következtében medrét, így a Rhone melly Wallis cantonban (Schweiz) ujlág 1000 hold szántóföldet árasztott el.

Londonban az ugynevezett angol cholera nagy számu halomást okoz, úgy hogy csak egy héten 300 személyt sodrott áldozatul. Kórjelei hasonlók az ázsiai epimirigyéhez, minek következtében sokan aggdognak, hogy ez ütött legyen ki.

67ik szám.

Magyar pezsgőbor végeledása. (Ausverkauf). Az ismeretes, igen jól pezsgő, tartós, minden idegenszerű anyag hozzávegyítése nélkül készült, 's ezenfelül semmi fűfajdalmat nem okozó magyar pezsgő (Dell) Adamy Mih. örökösai által gyártva) részlegenként igen jutányos áron egészen eladatik. Bővebb tudósítással szolgálunk felőle Weisz B. és társa irodájában Pesten a nagyhid-utczabeli Weisz-féle ház 1. emeletében 678. sz. alatt.

A' cs. kir. első Dunagőzhajózási társaság kölesöne 1842ki martzius 1sőjétől.

Ezen kölesön tárgyában folyó 1846ik év augusztus 18án véghezment első sorhuzásban az elfogadott jegyzőkönyvi szabályok értelmében a következő 100 kötelezvény huzatott ki, ugymint: 19. 27. 76. 95. 97. 114. 176. 190. 239. 246. 258. 291. 292. 309. 315. 398. 399. 414. 421. 450. 498. 525. 533. 545. 548. 581. 587. 607. 610. 677. 693. 694. 713. 730. 798. 812. 836. 838. 851. 879. 891. 918. 944. 958. 961. 969. 972. 997. 999. 1024. 1035. 1041. 1060. 1077. 1080. 1110. 1137. 1138. 1144. 1149. 1150. 1169. 1186. 1191. 1213. 1219. 1243. 1257. 1264. 1277. 1279. 1332. 1336. 1358. 1361. 1380. 1399. 1400. 1418. 1526. 1549. 1552. 1597. 1616. 1617. 1630. 1644. 1696. 1699. 1712. 1737. 1774. 1791. 1826. 1839. 1857. 1874. 1919. 1929. 1983.

Mellyek folyó évi september hó 1én az ezen időig járó kamatokkal együtt az illető kötelezvény 's az ellenbiztosító szeletiv (Coupon-bogen) visszaadása mellett a dunagöz-

ÉRTESÍTŐ.

1846.

hajózási társaság hivatalában Bécsben (Bauernmarkt Nro 582.) készpénzzel kifognak fizettetni. — 1-3

Pécs-mohácsi vasut ügyében. Megadtván a pécs-mohácsi vasuti vonal előmunkálatai teljesítéséhez az engedély, tisztelettel kéretnek azon t. cz. urak, kik e' czélra aláírtak: ne terhelhetnének aláírt öszleteiket f. é. september hó 11ig vagy Pécssett Jaeger János kereskedő 's társasági pénztárnok urnak, vagy azon ivartárnok, kinél aláírtak, megfizetni: miért is azon t. cz. urak, kiknek aláírási iverk küldettek 's aláírókat szerezték, szinte megkéretnek: sziveskednének az iverkon aláírt öszleteket fölvenni és az aláírási iverkekkel Pécsre Jaeger János urnak f. e. september 11ig megküldeni. Pécssett, julius hónaphan 1846. eszt.

A' pécs-mohácsi vasuti vállalat igazgatója. 2-3

Árcsökentési hirdetés.

A' magyar kir. tudományegyetem részéről közhírré tétetik: miként az orvosi karnak épületében, némi előforduló építési változtatások cikész tése f. e. augusztus hó 26ik napján délelőtti 11 órakor tartandó árcsökentés utján a' legolcsóbb áron felvállalónak fog átadani; felszólítatnak ennél fogva azon kőműves, eszterep, ács, asztalos,

lakatos és festő (szinező) mesteremberek, kik ezeket a' kir. egyetemen irodájában hivatalos úrija alatt a' megtekinthető terv szerint felvállalni kívánják, hogy az említett időben az orvoskar-házban. Pesten, ujjvilágutczában 591. szám alatt megjelenessenek. Kelt Pesten 1846ik évi augusztus hó 13-án. Vargay Károly, a' kir. magyar tudom. egyetem helyettes tanácsjegyzője. 3-3